

[Time: 2½ Hours]

[Marks: 75]

- N.B.: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Use of map stencil and simple calculator is allowed.
4) Draw sketches, diagrams and maps wherever necessary.
5) Attach all appendices to main answer booklet.

- Q.1. A. Discuss the morphometry of ocean beds with suitable diagram. 15
OR
B. Explain the factors and distribution of ocean water temperature in world.
- Q.2. A. Explain the causes and processes involved in formation of ocean currents with suitable examples. 15
OR
B. Discuss the importance and distribution of marine sediments in the world.
- Q.3. A. What is hydrology? Explain the development and importance of hydrology. 15
OR
B. Discuss the distribution of global fresh water resources in detail.
- Q.4. A. What is watershed? Explain the need of watershed development. 15
OR
B. What is water surplus and deficit area? Discuss the physical and meteorological factors responsible for water evaporation in watershed area.
- Q.5. Write short note on (Any Three). 15
A. Development of Oceanography
B. Distribution of warm ocean currents
C. Importance of ocean sediments
D. Evapotranspiration of surface water

मराठी अनुवाद

[वेळ: 2½ तास]

[गुण: ७५]

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३) नकाशा स्टेन्सिल आणि साधे कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

४) आवश्यक तेथे रेखाचित्रे, आकृत्या आणि नकाशे काढा.

५) मुख्य उत्तर पुस्तिकेस सर्व परिशिष्टे जोडा.

प्र.१. अ. योग्य आकृतीसह सागरतळाच्या भूरूपांची चर्चा करा.

१५

किंवा

ब. जगातील महासागरांच्या पाण्याच्या तापमानावर परिणाम करणारे घटक आणि पाण्याच्या तापमानाचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र.२. अ. सागरी प्रवाहांच्या निर्मितीची कारणे आणि प्रक्रिया योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब. जगातील सागरी (निक्षेपक) गाळाचे महत्त्व आणि वितरण यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.३. अ. जलविज्ञान म्हणजे काय? जलविज्ञानाचा विकास आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब. जागतिक गोड्या पाण्याच्या स्रोतांच्या वितरणाची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.४. अ. पाणलोट क्षेत्र म्हणजे काय? पाणलोट क्षेत्र विकासाची गरज स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब. जल मुबलक आणि टंचाईग्रस्त क्षेत्र म्हणजे काय? पाणलोट क्षेत्रातील पाण्याच्या बाष्पीभवनास जबाबदार असलेल्या भौतिक आणि हवामानशास्त्रीय घटकांची चर्चा करा.

प्र.५. टीपा लिहा (कोणत्याही तीन).

१५

अ. सागर शास्त्राचा विकास

ब. उष्ण सागरी प्रवाहांचे वितरण

क. सागरी क्षारांचे महत्त्व

ड. पृष्ठभागावरील पाण्याचे बाष्पीभवन